

Stockholm 2017-08-23

Raziyeh Khodayari

Raziyeh.khodayari@energiforetagen.se

08-677 27 13

Miljö- och energidepartementet

m.registrator@regeringskansliet.se

Henrik Jonsson

henrik.j.jonsson@regeringskansliet.se

Energiföretagen Sveriges synpunkter på ”Naturvårdsverkets förslag till genomförande i Sverige av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2193 av den 25 november 2015 om begränsning av utsläpp till luften av vissa föroreningar från medelstora förbränningsanläggningar”

Energiföretagen

Energiföretagen Sverige ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Energibranschen investerar omkring 30–35 miljarder kronor årligen. Med rätt förutsättningar kan vi fortsätta trygga energileveranserna till hushåll, företag och samhälle - varje sekund, året om - samtidigt som vi driver på den förändring som möjliggör framtidens energisystem. Vårt mål är att; utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Fjärrvärme- och kraftvärmeverk producerar energi med låga utsläpp från huvudsakligen (> 90%) förnybar eller återvunnen energi d v s energi som skulle gå till spillo om ingen annan använder det. Fjärrvärme och kraftvärme är en viktig förutsättning för ökad produktion och användning av förnybar el, och bidrar till övergången till ett hållbart, resurseffektivt och fossilfritt samhälle. Fjärrvärme och kraftvärme minskar effektopparna under den kalla årsperioden samtidigt som den producerade elen bidrar till bättre balans i energisystemet. Det är också en viktig förutsättning för övergången till fossilfria transporter som dessutom leder till betydande minskning av utsläpp av stoft och andra hälsovådliga partiklar i tätbefolkade områden. Energikommissionens och Miljömålsberedningens bedömningar är att fjärr- och närvärmen utgör en central del i ett framtida hållbart och resurseffektivt energisystem.

Sammanfattning

Energiföretagen Sverige anser att EU-gemensamma direktiv ska principiellt genomföras på samma sätt i samtliga medlemsstater för att ge företagen lika förutsättningar.

- Sammanfattningsvis konstaterar Energiföretagen Sverige att, i jämförelse med hittillsvarande praxis i Sverige, medför det nya direktivet kraftigt skärpta krav på anläggningar <10 MW, medan större anläggningar generellt redan har villkor i linje med kraven enligt MCP-direktivet.
- Energiföretagen Sverige delar Naturvårdsverkets uppfattning att det inte är nödvändigt att genomföra möjligheten till undantag från begränsningsvärdet för stoftutsläpp från nya biobränsleeldade anläggningar (sidan 9, punkt2).

- Energiföretagen Sverige delar Naturvårdsverkets uppfattning att begränsningsvärdet för utsläpp av NOx från befintlig medelstor förbränningsanläggning vid förbränning av fast biomassa och övriga fasta bränslen bör skäras från 650 mg/Nm³ till 300 mg/Nm³. För anläggningar som förbränner flytande biobränsle bör begränsningsvärdet sättas till 450 mg/Nm³ som Naturvårdsverket föreslår. Det senare förslaget är nödvändigt för att inte försvåra övergången till ett fossilfritt samhälle. Dessutom är förslaget i likhet med IED och förordning om stora förbränningsanläggningar.
- Energiföretagen Sverige välkomnar det övergripande målet om en renare luft inom EU. Det är viktigt att produktion av energi sker med rätt metoder och rätt utrustning så det inte innebär onödig miljöpåverkan. Den senareläggning av ikraftträdandet som direktivet medger för befintliga fjärrvärmeanläggningar (5-50 MW), skulle innebära ett mer kostnadseffektivt införande.
- Energiföretagen Sverige anser att det är mycket viktigt att direktivets möjlighet till att använda det högre begränsningsvärdet (150 mg/Nm³) för stoftutsläpp från befintliga biobränsleeldade- och fjärrvärmeanläggningar under aktuell femårsperiod införs i svensk lagstiftning antingen direkt eller genom en dispensmöjlighet.
- Hälsopåverkan från utsläpp av partiklar kommer till största delen från trafik och hushållens småskaliga vedeldning. Då utsläppen från fjärrvärmeanläggningen dessutom släpps ut från en hög höjd blir bidraget vid marknivå från fjärrvärmeanläggningar ytterst litet. Spridningsberäkningar genomförda av Skånes Luftvårdsförbund och SMHI bekräftar detta och visar på att bidraget generellt sett understiger 1µg/m³¹.
- Energiföretagen Sverige anser att möjligheten till utökad tidsgräns bör införas för befintliga anläggningar med begränsad drifttid per år från 500 till 1000 som rullande femårigt medelvärde (sidan 9, punkt 4). Denna dispensmöjlighet är särskilt riktad till de nordligaste EU-länderna som vid återkommande mellanrum drabbas av sträng kyla. Den ökade växthuseffekten leder till extremare klimat när det gäller kyla och värme. Man kan således förvänta sig kalla vintrar i framtiden då alla reservpannor är i drift. Om dispensmöjligheten tas bort finns det inte garanti för värmeförsörjning eftersom de 500 timmarna som medges sannolikt inte räcker. Att i förväg bygga om alla reservpannor är varken ekonomiskt eller miljömässigt försvarbart.
- Små när- och fjärrvärmeanläggningar är beroende av att vara konkurrenskraftiga alternativ till eldriven uppvärmning (inklusive värmepumpar) eller hushållens småskaliga vedeldning. Genom att införa direktivets dispensmöjligheter, t ex via ansökan till tillsynsmyndighet, skulle dessa mindre anläggningar ges en mer kostnadseffektiv anpassning till de nya reglerna.
- Energiföretagen Sverige anser att regelverket ska skapa motivation att bygga och driva effektiva uppvärmningssystem på ett sätt som minimerar skada och olägenhet för omgivningen. Att välja bort de dispensmöjligheter som EU har beslutats ska gälla för MCP-direktivet kan på en risk för kraftigt höjda fjärrvärmesatser leda till att en del fjärrvärmekunder väljer bort fjärrvärmesatser till fördel för individuella uppvärmningssystem. Det ger upphov till betydligt större emissioner av stoft och andra hälsoskadliga partiklar och skapar obalans i energisystemet.

¹ Spridningsberäkningar för Skåne-regionen - nuläge och framtidsscenario: SMHI; Christer Persson, Lennart Robertson och Hans Backström, mars 1991.

- Att kostnadseffektivt förbättra luftkvaliteten i Sverige är angeläget, och implementeringen av direktivet kan ske utan att de negativa samhällsekonomiska konsekvenserna blir onödigt stora. Energikommisionens och Miljömålsberedningens bedömningar är att fjärr- och närvärmen utgör en central del i ett framtida hållbart och resurseffektivt energisystem. Även det som den pågående utredningen kallar för nollalternativ medför en kraftig skärpning för fjärrvärmebranschen.

Energiföretagens detaljerade synpunkter

Direktivet medger att medlemsstaterna har möjlighet att för befintliga fjärrvärme- eller biobränsleeldade anläggningar sätta högre begränsningsvärde för utsläpp av stoft från anläggningar med en installerad effekt på 5 - 50 MW mellan åren 2025 och 2030 förutsatt att anläggningen inte finns i en zon där miljö kvalitetsnormen överskrids. Begränsningsvärdet får inte överstiga 150 mg/Nm³ (6 % O₂).

Energiföretagen Sverige anser att Naturvårdsverkets förslag bör inkludera möjligheten för ett högre begränsningsvärde där miljö kvalitetsnormer inte överskrids. Möjligheten kan behovsanpassas genom ansökningsförfarande till respektive tillsynsmyndighet.

Naturvårdsverkets förslag innebär skärpningar jämfört med ett grundgenomförande av direktivet. Naturvårdsverket föreslår att inget undantag medges för befintliga fjärrvärmeanläggningar och anläggningar som använder fast biomassa som bränsle (sidan 9, punkter 1 och 3). Dessutom föreslår Naturvårdsverket ingen utökad tidsgräns för befintliga spets- och reservanläggningar om 1 000 timmar som ett glidande femårsmedelvärde vid nödsituation eller extraordinär omständighet (sidan 9, punkt 4). Även här anser Energiföretagen att ett behovsanpassat införande av utökad tidsgräns bör införas, t ex genom ansökan till respektive tillsynsmyndighet.

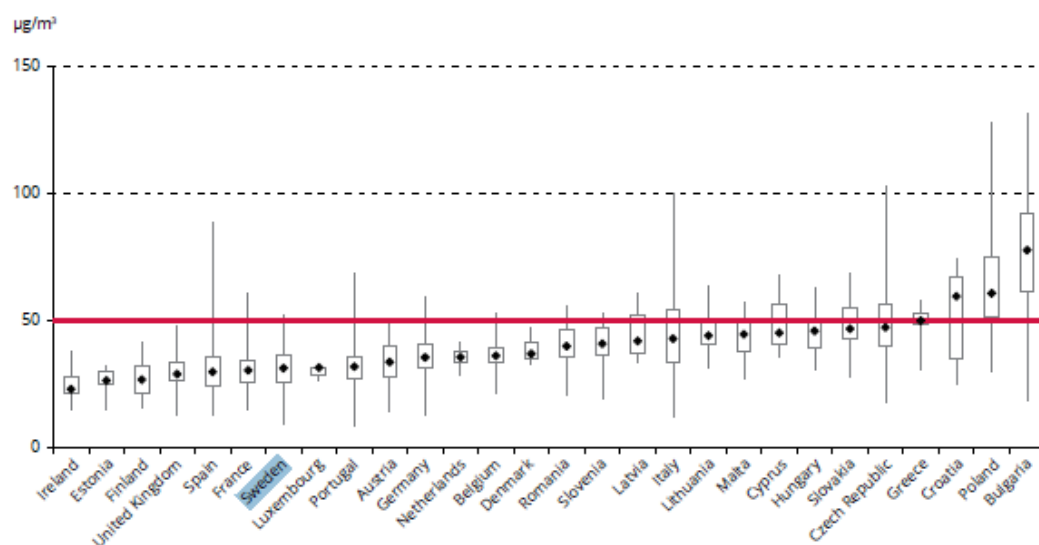
Energiföretagen Sverige anser att EU-lagstiftning ska implementeras på ett likvärdigt sätt i samtliga medlemsstater.

Problembeskrivning

Av nedan bifogade utdrag från Europeiska Miljöbyråns (EEB) [senaste rapport \(2016\) över EUs luftkvalitet](#) framgår skälen till att man på EU-nivå arbetar för att förbättra luftkvaliteten. Stora delar av EU:s befolkning lever i luft med skadligt höga nivåer av föroreningar. Rapporten visar också att situationen är avsevärt mycket bättre i Sverige. För PM_{2,5} är situationen ännu bättre, där Sverige har den renaste luften bland alla EU-länder, även om det förstås finns mer att göra även här. För att nå konkreta resultat är det framför allt inom transportsektorn åtgärder kan ge stora förbättringar.

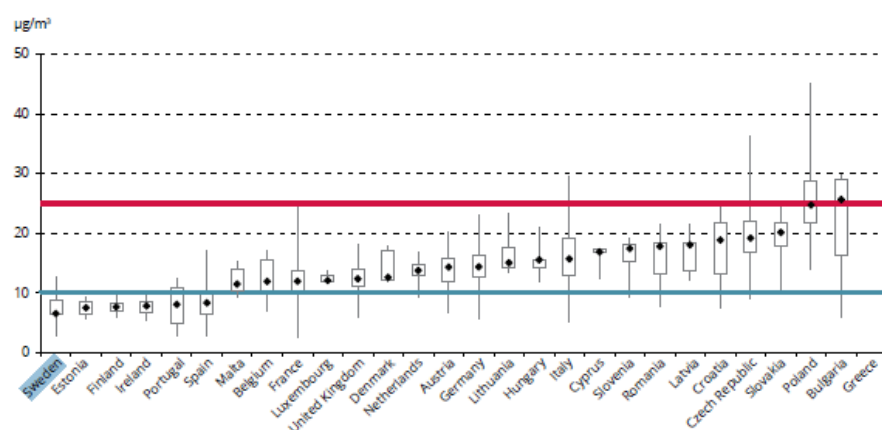
Enligt Trafikverkets [Analysmetod och samhällsekonomiska kalkylvärden för transportsektorn: ASEK 6.0, kapitel 11](#), utgör PM₁₀ samtliga partiklar <10 µm, varav PM_{2,5} är förbränningspartiklar från energianläggningar eller motorer. Differensen mellan PM₁₀ och PM_{2,5} utgörs av slitagepartiklar från transporter (Trafikverkets rapport, sidan 8, fotnot 2 i kapitel 11,).

Eftersom halten av PM_{2,5} är så låg beror det höga värdet för PM₁₀ på slitagepartiklar. Förekomsten av dem går inte att åtgärda genom skärpta krav på MCP-anläggningar.

Figure 4.1 PM₁₀ concentrations in relation to the daily limit value in 2014 in the EU-28

Notes: The graph is based, for each Member State, on the 90.4 percentile of daily mean concentration values corresponding to the 36th highest daily mean. For each country, the lowest, highest and median percentile 90.4 values (in µg/m³) at the stations are given. The rectangles mark the 25th and 75th percentiles. At 25 % of the stations, levels are below the lower percentile; at 25 % of the stations, concentrations are above the upper percentile. The daily limit value set by EU legislation is marked by the red line.

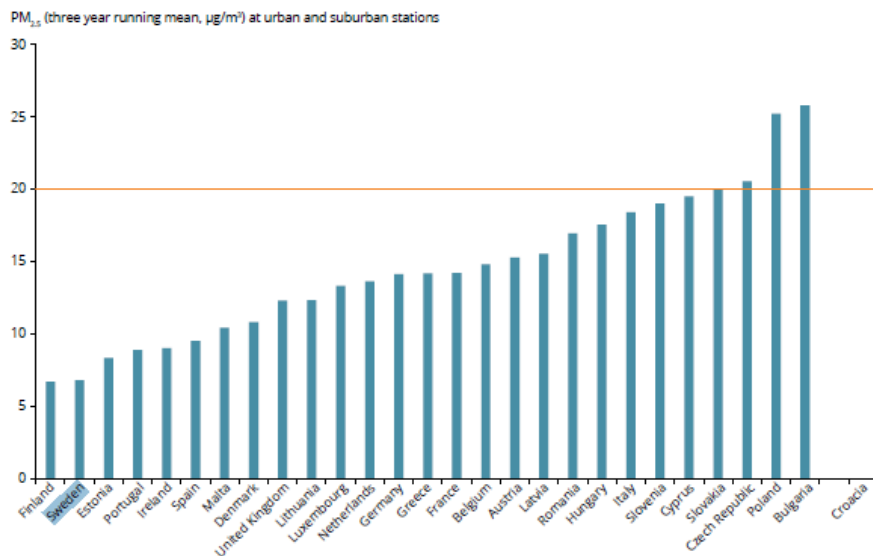
Source: EEA, 2016a.

Figure 4.2 PM_{2.5} concentrations in relation to the target value in 2014 in the EU-28

Notes: The graph is based on annual mean concentration values. For each country, the lowest, highest and median values (in µg/m³) at the stations are given. The rectangles mark the 25th and 75th percentiles. At 25 % of the stations, levels are below the lower percentile; at 25 % of the stations, concentrations are above the upper percentile. The target value set by EU legislation is marked by the red line. The WHO AQG is marked by the blue line.

Source: EEA, 2016a.

Figure 9.1 Urban and suburban background PM_{2.5} concentrations presented as 3-year averages in the EU-28 (2012-2014), as an approximation of the average exposure indicator

Note: The 3-year running mean of PM_{2.5} concentrations is calculated as the average over all operational urban or suburban background stations within a Member State in the period 2012-2014.

Source: EEA, 2016a.

Inom ramen av Swedish Clean Air and Climate Research Program har forskarna kommit fram till att luften i våra städer blir succesivt bättre men vedeldning och trafik är de största hoten mot luften i städerna². Rapporten visar att utsläppen från industriella källor är förhållandevis väldigt liten i de tre städerna som rapporten avser (Stockholm, Göteborg och Umeå).

Generellt

Enligt Sveriges nationella statistik hade Sverige 54,3 kton utsläpp av stoft till luft varav 31,1 kton härstammade från transporter (2015). Enligt denna statistik var Energibranschens totala utsläpp 1,36 kton (2015) *inklusive* utsläpp från alla stora förbränningspannor³.

I den kartläggning (rapport 6765) som ligger till grund för föreslagen lagstiftning uppskattar Naturvårdsverket att 1,99 kton stoft kommer från fjärrvärmens/kraftvärmens medelstora pannor. Energiföretagen Sverige anser att kartläggningen borde ha använt samma data som anges i den nationella statistik som tagits fram av den egna myndigheten. Den nationella statistiken är baserad på mer genomarbetade underlag och är med stor sannolikhet mer korrekt. Naturvårdsverket beskriver att "en osäkerhet i kartläggningen är vilken rening som anläggningarna har idag där drygt 40% av anläggningarna i kartläggningen saknar information om reningsteknik. Antagandet har då varit att de inte har någon rening, något som leder till överskattade utsläpp i nulägesbeskrivningen. En annan osäkerhet är att det ibland saknas data för huvudsakligt bränsle

²

<http://www.scac.se/download/18.4a88670a1596305e782c41/1486368494567/Forskning+f%C3%B6r+renare+luft+-+SCAC.pdf>

³

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__MI__MI0108/MI0108EloFjarr/?rxid=5f5d2d49-2c01-4d75-98e6-dce2ddf03238

eller tillförd effekt för anläggningen. Även här har vi gjort antaganden som resulterar i något för höga utsläpp” (rapport 6765, bilaga 2, sidan 30).

Den nationella statistiken anger också utsläpp av 4,9 kton stoft från hushållens småskalig förbränning (så kallad *Residential Stationary*) med utnyttjad energi som endast motsvarar ca 23% av energin som levereras av fjärrvärmesektorn. Detta betyder att utsläpp av stoft per energienhet (kWh) från hushållens småskaliga förbränning är drygt 16 gånger högre än från energibranschen. Fjärrvärmebranschen har jämförelsevis mycket låga utsläpp av stoft tack vare bra reningsteknik i större och nyare pannor. Stoftutsläppen från energibranschens äldre medelstora pannor är också betydligt lägre än utsläppen från hushållens egna pannor. Därutöver bör man notera att hälsoskadeeffekten av utsläppet av stoft och andra luftföroreningar är betydligt mindre från fjärrvärme pannor än hushållens småskalig förbränning tack vare betydligt högre skorsten som ger lägre halter nära marken. Historiskt har fjärrvärmebranschen bidragit till ansenliga luftförbättringar i stora och små städer tack vare att flera hushåll slutat med småskalig förbränning.

“Enligt rapporten ”*Residential heating with wood and coal: health impacts and policy options in Europe and North America*” var emissionerna av PM_{2,5} ca 1,5 miljoner ton i EU-28 under 2015. Det är välkänt att betydande mängder stoft och andra partiklar förs till Sverige från andra länder, t ex anger [SMHI](#) att ”Sveriges bidrag till halter av fina partiklar är låga. De halter vi har i luften har huvudsakligen transporterats hit från andra länder”.

Småskalig vedeldning är också en viktig källa för utsläpp av flera andra hälsoskadliga ämnen. Bland annat kommer 65% av Sveriges totala utsläpp av benzo(a)pyren som är en cancerframkallande luftförorening från småskalig vedeldning p g a ofullständig förbränning⁴.

Att välja bort de dispensmöjligheter som EU har beslutats ska gälla för MCP-direktivet kan p g a risk för kraftigt höjda fjärrvärmetakor leda till att en del fjärrvärmekunder väljer bort fjärrvärmesystem till fördel för individuella uppvärmningsalternativ. Det ger upphov till betydligt större emissioner av stoft och andra hälsoskadliga partiklar och skapar obalans i energisystemet.

Energiföretagen Sverige anser också att implementeringen av MCP- direktivet bör genomföras på ett kostnadseffektivt sätt i förhållande till nyttan. I detta avseende bör hänsyn tas till det man kan åstadkomma med samma resurser i andra sektorer och länder med högre utsläpp.

Direktivet öppnar för möjligheten till en senareläggning av när tillämpningen träder i kraft för befintliga fjärrvärmeanläggningar och anläggningar som använder fast biomassa som huvudbränsle med en installerad tillförd effekt av 5–50 MW. Direktivet öppnar också för möjligheten till utökad tidsgräns för befintliga anläggningar med begränsad drifttid per år från 500 till 1 000, som rullande femårigt medelvärde vid extraordinära situationer för de fall då den extraordinära situationen utgörs av långvarigt bortfall av baslastanläggningen exempelvis vid extrem kyla under vintern. Energiföretagen Sverige anser att Sverige bör införa dessa undantag i den svenska tillämpningen av MCP-direktivet av flera skäl, bland andra:

⁴ Källor:

<https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Statistik-A-O/Bensapyren1/>

<https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Statistik-A-O/Bensapyren-och-andra-PAHer-halter-i-luft-nedfall-regional-bakgrund/>

- Den kravskärpning som påverkar de svenska anläggningarna mest är de mycket kraftiga sänkningarna av villkorsnivåerna för stoft. Det ska noteras att detta missgynnar små fjärrvärme- och skogsindustriella pannor som eldas med fasta biobränslen, vilket står i strid med Sveriges strävan mot ett fossilfritt samhälle.
- Den sammanlagda hälsoeffekten är marginell då merparten av de hälsovådliga partiklarna (< 2,5 µm) kommer antingen från andra länder eller från transporter och hushållens småskaliga förbränning.
- Fjärrvärme och kraftvärme är en viktig förutsättning för ökad produktion och användning av förnybar el, och bidrar till övergången till ett fossilfritt samhälle. Det är också en viktig förutsättning för övergången till fossilfria transporter som dessutom leder till betydande minskning av utsläpp av stoft och andra hälsovådliga partiklar i tätbefolkade områden.
- Att välja bort de dispensmöjligheter som EU har beslutats ska gälla för MCP-direktivet kan ge en risk för kraftigt höjda fjärrvärmeförbrukningskostnader⁵ leda till att en del fjärrvärmekunder väljer bort fjärrvärmesystemet till fördel för individuella uppvärmningsalternativ. Det ger upphov till betydligt större emissioner av stoft och andra hälsovådliga partiklar och skapar obalans i energisystemet.

Tillämpning av begränsningsvärden

Direktivet medger vissa lättnader i form av undantag och möjligheter till senareläggande av tillämpningen av begränsningsvärden för specifika situationer. Naturvårdsverket föreslår en skarpare implementering jämfört med nollalternativet.

Även det som den pågående utredningen kallar för nollalternativ medför en kraftig skärpning (dvs. en implementering som inkluderar samtliga lättnader som direktivet tillåter). För nollalternativet ska skärpningarna genomföras för befintliga anläggningar på sikt, och de gäller direkt för nya anläggningar som erhåller miljötillstånd senare än ett år efter genomförandet i Sverige, vilket bedöms innebära från och med början av 2019.

Punkt 1:

Naturvårdsverket föreslår att Sverige inte genomför möjligheten till en senareläggning av när tillämpningen träder i kraft för befintliga fjärrvärmeanläggningar med en installerad tillförd effekt av 5-50 megawatt (MW) (artikel 6.5 första stycket MCPD).

Energiföretagens ställningstagande: ***Energiföretagen motsätter sig förslaget.***

Det betyder i praktiken att befintliga fjärrvärmeanläggningar 5-20 MW måste uppfylla kravet på 50 mg/nm³ stoft redan vid 2025 och anläggningar större än 20 MW kravet på 30 mg/nm³ redan vid 2025 (jämfört med undantaget att befintliga fjärrvärmeanläggningar kunde släppa ut max 150 mg/nm³ till 2030).

En konsekvens är att fjärrvärmeföretagen måste tidigarelägga sina investeringar i stoftfilter eller i en ny panna vid borttagning av undantaget. Det innebär att livslängden på vissa pannor och reningsutrustningar kommer att förkortas med 5 år. Det är en utökad kostnad för fjärrvärmeverksamheterna.

⁵ Det pågår flera utredningar om fjärrvärme och kraftvärme som sammantaget kan bidra till kraftigt ökade taxor.

Energibranschens små pannor finns ofta i små fjärrvärmenät där fjärrvärmen kan komma att läggas ner om kostnaden blir för stor. Generellt har småskalig verksamhet inom fjärrvärme en ansträngd ekonomi som begränsar utvecklingen av fjärrvärmen i små nät, trots att fjärrvärmen är en effektiv uppvärmningsform med en hög verkningsgrad och stor andel förnyelsebar primärenergi.

Naturvårdsverkets förslag kan medföra avveckling av små fjärrvärmepannor i små samhällen där uppvärmningen skulle kunna bli hushållens småskaliga pannor med pellets eller ved och det skulle klart försämra närmiljön där. Alternativt väljer kunderna att installera småskaliga värmepumpar, vilket verkar negativt på Sveriges elbalans mot länder som är beroende av kolkondens (Danmark, Polen och Tyskland). Därigenom minskar Sveriges möjligheter att exportera elkraft i tider av svenskt överskott, medan importen skulle öka i tider av underskott, vilket går stick i stäv mot Sveriges strävan mot lägre globala utsläpp av växthusgaser och mot yttrandet i Energikommissionens betänkande: *En konkurrenskraftig fjärrvärmesektor och minskad elanvändning i uppvärmningen är förutsättningar för att klara den förnybara el- och värmeförsörjningen under kalla vinterdagar.*

Av dessa skäl riskerar Naturvårdsverkets förslag bli kontraproduktivt för den lokala luftkvaliteten, och slår mot den överordnade ambitionen att minska Sveriges beroende av fossila bränslen.

Punkt 2:

Naturvårdsverket föreslår att Sverige inte genomför möjligheten till en senareläggning av när tillämpningen träder i kraft för nya anläggningar som använder fast biomassa som huvudsakligt bränsle (artikel 6.5 andra stycket MCPD).

Energiföretagens ställningstagande: ***Energiföretagen stöder förslaget***

Vi tycker att Naturvårdsverkets förslag är bra. Om det byggs nya biobränsleeldade anläggningar bör de klara de nya kraven. Energiföretagen Sverige delar Naturvårdsverkets uppfattning att det inte är nödvändigt att genomföra möjligheten till undantag från begränsningsvärdet för stoftutsläpp från nya biobränsleeldade anläggningar (sidan 9, punkt2). Energiföretagen Sverige har inte tolkat direktivet på annat sätt än att möjligheten till senareläggning endast gäller befintliga anläggningar och anser att Naturvårdsverket skulle kunna haft detta som utgångspunkt i sina beräkningar.

Punkt 3:

Naturvårdsverket föreslår att Sverige inte genomför möjligheten till en senareläggning av när tillämpningen träder i kraft för befintliga anläggningar med en installerad tillförd effekt av 5-50 MW som använder fast biomassa som huvudsakligt bränsle (artikel 6.5 andra stycket MCPD).

Energiföretagens ställningstagande: ***Energiföretagen motsätter sig förslaget.***

Det betyder i praktiken att befintliga biomassaanläggningar 5–20 MW måste uppfylla kravet på 50 mg/nm³ stoft redan vid 2025 och anläggningar större än 20 MW kravet på 30 mg/nm³ redan vid 2025 (jämfört med undantaget att befintliga fjärrvärmearläggningar kunde släppa ut max 150 mg/nm³ till 2030). Merparten av svenska fjärrvärmepannor >5 MW förbränner fast biobränsle.

Direktivet ger medlemsstaterna möjlighet att för biobränsleeldade anläggningar sätta högre begränsningsvärde för stoft för anläggningar med en installerad effekt på 5-50 MW mellan åren 2025 och 2030 *förutsatt att anläggningen inte finns i en zon där miljö kvalitetsnormen överskrids*. Begränsningsvärdet får inte överstiga 150 mg/nm³.

Energiföretagen Sverige ifrågasätter relevansen av angiven skadestånd för de orter där de flesta av våra fjärrvärmeverks medelstora pannor är belägna. Hälsoskadeeffekten av utsläppet av stoft och andra luftföroreningar är betydligt mindre från fjärrvärmepannor än hushållens småskaliga förbränning tack vare betydligt högre skorsten som ger lägre halter nära marken. Fjärrvärmebranschen har bidragit till ansenliga luftförbättringar i stora och små städer tack vare att många hushåll kunnat upphöra med sin småskaliga förbränning.

Energiföretagen Sverige anser att Naturvårdsverket borde ha analyserat vilka skadestånderna blir om de små fjärrvärmepannorna ersätts av hushållens egna pellets- och vedpannor.

Punkt 4:

Naturvårdsverket föreslår att Sverige inte genomför möjligheten till utökad tidsgräns för befintliga anläggningar med begränsad drifttid per år från 500 till 1 000, som rullande femårigt medelvärde vid extraordinära situationer (artikel 6.3 MCPD).

Energiföretagens ställningstagande: ***Energiföretagen motsätter sig förslaget.***

Naturvårdsverkets förslag innebär att gränsvärde för utsläpp av stoft blir 200 mg/nm³ för befintliga anläggningar och 100 mg/nm³ för nya anläggningar, dock endast för pannor som är i drift 500 h som rullande femårigt medelvärde.

Direktivets dispensmöjlighet är särskilt riktad till de nordligaste EU-länderna som vid återkommande mellanrum drabbas av sträng kyla. Den ökade växthuseffekten leder till extremare klimat när det gäller kyla och värme. Man kan således förvänta sig kalla vintrar i framtiden då alla reservpannor är i drift. Om dispensmöjligheten tas bort finns det inte garanti för värmeförsörjning eftersom de 500 timmarna som medges sannolikt inte räcker. Att i förväg bygga om alla reservpannor för stora belopp är varken ekonomiskt eller miljömässigt försvarbart, sett till den korta nyttjandetiden.

Det kan finnas även andra situationer då den rullande tidsgränsen för anläggningar med begränsad drifttid kan behöva ökas från 500 h/år till 1000 h/år. Om basanläggningen i ett fjärrvärmesystem drabbas av omfattande skada behöver dessa anläggningar användas i högre utsträckning än vanligt. I detta fall behöver drifttiden ökas hos anläggningar med normalt sett begränsad drifttid.

Här ska man minnas att en av fjärrvärmens huvudsakliga funktioner har varit att eliminera de bostadsnära utsläppen som orsakades av hushållens småskaliga förbränning. Det är därför miljömässigt kontraproduktivt att för en minimal minskning av fjärrvärmens utsläpp till en orimlig kostnad i förhållande till den eliminerade utsläppsmängden (och i kombination med övriga fiskala planer mot fjärrvärmebolag som utreds just nu⁶), orsaka sådana pålagor att fjärrvärmebolag lägger ner sin verksamhet. Regelverket får därför inte vara konstruerat så att det kriminaliserar de människor eller de sektorer som är bäst lämpade att lösa problemet när det sällsynta inträffar att ett stort haveri medför att en huvudanläggning drabbas av en totalskada. Fjärrvärmebolagen har ett försörjningsansvar som måste uppfyllas, annars drabbas människor och fastigheter av köldskador som vida överstiger de skador som orsakas av den försämrade luftkvaliteten till följd av långvarig drift av reservanläggningar. Därför måste det finnas en dispensmöjlighet som under en period medger en mer uthållig drift av dessa anläggningar vid dessa sällsynta, men tyvärr förekommande händelser. Vid dessa situationer måste bolagets resurser prioriteras mot att

⁶ Bland andra Utredning om ekonomiska styrmedel för el och värmeproduktion inom EU ETS och ekonomiska styrmedel för avfallsförbränning (dir. 2016:34)

reparera den skadade anläggningen, utan att splittras av juridiskt försvar mot miljöåtal eller akuta projekt mot reservanläggningarnas miljöprestanda.

Punkt 5:

Naturvårdsverket föreslår att direktivets begränsningsvärde för utsläpp av kväveoxider från befintliga anläggningar som förbränner fast biomassa och övriga fasta bränslen skärps från 650 mg/Nm³ till 300 mg/Nm³. För anläggningar som förbränner flytande biobränslen föreslås begränsningsvärdet 450 mg/Nm³.

Energiföretagens ställningstagande: ***Energiföretagen tillstyrker Naturvårdsverket föreslag till begränsningsvärdet för flytande biobränslen.***

Många energibolag planerar för att ersätta den fossila oljan till bioolja. Det finns en stor osäkerhet i om det går att klara NOx- utsläppet på 300 mg/Nm³ vid byte till bioolja i befintliga pannor. Biooljor har olika ursprung och kan variera i kvalitet. För att inte försvåra övergången till ett fossilfritt samhälle krävs en NOx- begränsning på 450 mg/Nm³ för befintliga pannor som förbränner flytande bränslen i likhet med IED och förordning om stora förbränningsanläggningar.

Verksamhetsutövarens utsläppsövervakning - mätkrav

39 § (sidan 19) reglerar bland annat mätning av halten av kolmonoxid i rökgasen till minst en gång per år för medelstora förbränningsanläggningar med en installerad tillförd effekt som är större än 20 megawatt och minst en gång var tredje år för medelstora förbränningsanläggningar med en installerad tillförd effekt som är högst 20 megawatt.

I 37 § och 38 § regleras mätning av begränsningsvärden bland annat för reservpannor till var 500:e drifttimme dock aldrig längre än fem år om pannan är > 20 MW och till 1500:e drifttimme dock aldrig längre än fem år om pannan är < 20 MW. Dessa regler för mätning av begränsningsvärden för reservpannor borde även tillämpas för mätning av kolmonoxid, för att undvika att pannor behöver startas enbart för mätning. Det är betydligt mer effektivt att samordna mätning av begränsningsvärden och kolmonoxid än att dessa sker vid olika tillfällen.

Enligt 42 § ska automatiska mätsystem som används vid kontinuerlig mätning kontrolleras genom parallella mätningar med referensmätmetoder minst en gång per år. Förslaget bedöms som onödigt kostsamt om utrustningen underhålls och kalibreras enligt leverantörens hänvisningar. Ett bättre alternativ är vartannat år vilket ligger mer i linje med att pannor < 20 MW som saknar kontinuerlig mätning får kravet att periodiskt mäta var 3:e år.

Det framgår inte av förordningen eller Naturvårdsverket hur den parallella mätningen ska gå till. Det bör antingen hänvisas till en mättehandbok, standard eller beskrivas hur många mätvärdespar som ska mätas och längden för dessa. Det bör också framgå hur resultatet ska utvärderas och vilka eventuella åtgärder det kan medföra (tex 21-23 § i NFS 2016:13). Mätningen ska ske standardiserat så att det blir rättvis konkurrens mellan mätbolagen. Det står i MCP-förordningen att tillsynsmyndigheten ska informeras. Tillsynsmyndigheten ska bedöma om resultatet medför några åtgärder.

Energiföretagen föreslår en paragraf där tillsynsmyndigheten ges möjlighet att tillåta frånsteg från delar av kraven på mätningar om särskilda fall råder.

I 46 § bör valideringsregler för mätosäkerhet införas i linje med förordning om stora förbränningsanläggningar (där detta regleras genom paragraf 29 -30).

Energiföretagen Sverige

Pernilla Winnhed